

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

Esas Sayısı : 2023/125

Karar Sayısı : 2023/132

Karar Tarihi : 26/7/2023

R.G. Tarih - Sayı : Tebliğ edildi.

İTİRAZ YOLUNA BAŞVURAN: İstanbul Anadolu 3. Aile Mahkemesi

İTİRAZIN KONUSU: 22/11/2001 tarihli ve 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu'nun 236. maddesinin ikinci fıkrasının Anayasa'nın 10. maddesine aykırılığı ileri sürülerek iptaline karar verilmesi talebidir.

OLAY: Katılma alacağının tahsili talebiyle açılan davada itiraz konusu kuralın Anayasa'ya aykırı olduğu kanısına varan Mahkeme, iptali için başvurmuştur.

I. İPTALİ İSTENEN KANUN HÜKMÜ

Kanun'un itiraz konusu kuralın da yer aldığı 236. maddesi şöyledir:

“Madde 236- Her eş veya mirasçuları, diğer eşe ait artık değerın yarısı üzerinde hak sahibi olurlar. Alacaklar takas edilir.

Zina veya hayata kast nedeniyle boşanma hâlinde hâkim, kusurlu eşin artık değerdeki pay oranının hakkaniyete uygun olarak azaltılmasına veya kaldırılmasına karar verebilir.”

II. İLK İNCELEME

1. Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü hükümleri uyarınca yapılan ilk inceleme toplantısında başvuru kararı ve ekleri, Raportör Onur MERCAN tarafından hazırlanan ilk inceleme raporu ve itiraz konusu kanun hükmü okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

2. Anayasa'nın 152. ile 30/3/2011 tarihli ve 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 40. maddelerine göre bir davaya bakmakta olan mahkeme, o dava sebebiyle uygulanacak bir kanunun veya Cumhurbaşkanlığı kararnamesinin hükümlerini Anayasa'ya aykırı görmesi hâlinde veya taraflardan birinin ileri sürdüğü aykırılık iddiasının ciddi olduğu kanısına varması durumunda bu hükümlerin iptalleri için Anayasa Mahkemesine başvurmaya yetkilidir. Ancak anılan maddeler uyarınca bir mahkemenin Anayasa Mahkemesine başvurabilmesi için elinde yöntemince açılmış ve mahkemenin görevine giren bir davanın bulunması, iptali talep edilen kuralın da o davada uygulanacak olması gerekir. Uygulanacak kural ise bakılmakta olan davanın değişik evrelerinde ortaya çıkan sorunların çözümünde veya davayı sonuçlandırmada olumlu ya da olumsuz yönde etki yapacak nitelikte bulunan kurallardır.

3. 4721 sayılı Kanun'un 219. maddesinin birinci fıkrasında edinilmiş malın her eşin edinilmiş mallara katılma rejiminin devamı süresince karşılığını vererek elde ettiği mal varlığı değerleri olduğu ifade edilmiş, ikinci fıkrasında ise özellikle hangi mal varlığı değerlerinin bir eşin edinilmiş malları olarak kabul edileceği düzenlenmiştir.

4. Anılan Kanun'un 231. maddesinin birinci fıkrasında artık değerın eklenmeden ve denkleştirmeden elde edilen miktarlar da dâhil olmak üzere her eşin edinilmiş mallarının toplam değerinden bu mallara ilişkin borçlar çıkarıldıktan sonra kalan miktar olduğu ifade edilmiş; ikinci fıkrasında ise değer eksilmesinin gözönüne alınmayacağı belirtilmiştir.

5. Kanun'un 236. maddesinin birinci fıkrasında ise her eş veya mirasçılarının, diğer eşe ait artık değerın yarısı üzerinde hak sahibi olacakları ve alacakların takas edileceği öngörölmüştür.

6. İtiraz konusu kuralda, zina veya hayata kast nedeniyle boşanma hâlinde hâkimin kusurlu eşin artık değerdeki pay oranının hakkaniyete uygun olarak azaltılmasına veya kaldırılmasına karar verebileceği hükme bağlanmıştır.

7. Kuralın kusurlu olan eşin katılma alacaklısı olduğu durumda uygulanmak üzere öngöröldüğu anlaşılmaktadır. Buna göre kural uyarınca zina veya hayata kast nedeniyle boşanma hâlinde katılma alacaklısı kusurlu eşin artık değerdeki pay oranının hakkaniyete uygun olarak azaltılması veya kaldırılması mümkündür. Bakılmakta olan davada ise kusurlu eş katılma alacaklısı konumunda değildir. Bu itibarla kuralın bakılan davada uygulanma imkânının bulunmadığı sonucuna varılmıştır.

8. Açıklanan nedenle bakılmakta olan davada uygulanma imkânı bulunmayan kurala yönelik başvurunun Mahkemenin yetkisizliği nedeniyle reddi gerekir.

III. HÜKÜM

22/11/2001 tarihli ve 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu'nun 236. maddesinin ikinci fıkrasının itiraz başvurusunda bulunan Mahkemenin bakmakta olduğu davada uygulanma imkânı bulunmadığından başvurunun Mahkemenin yetkisizliği nedeniyle REDDİNE 26/7/2023 tarihinde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

Başkan
Zühtü ARSLAN

Başkanvekili
Hasan Tahsin GÖKCAN

Başkanvekili
Kadir ÖZKAYA

Üye
Engin YILDIRIM

Üye
Muammer TOPAL

Üye
M. Emin KUZ

Üye
Rıdvan GÜLEÇ

Üye
Recai AKYEL

Üye
Yusuf Şevki HAKYEMEZ

Üye
Yıldız SEFERİNOĞLU

Üye
Selahaddin MENTEŞ

Üye
Basri BAĐCI

Esas Sayısı : 2023/125
Karar Sayısı : 2023/132

Üye
İrfan FİDAN

Üye
Kenan YAŞAR

Üye
Muhterem İNCE